

svoj véliki trenutek. Da se naši dobi ne zgodi kaj podobnega, mora biti naša briga. Dolžnost generacije, ki je doživela nacionalnopolitično osvoboditev, je gotovo tudi v tem, da prenese delo v smeri na vznoter, da zažene svoj napor k smotrom notranje, duhovne osvoboditve, učvrstitve in ohrabritve naroda, ki se je vendar šele prav usmeril v svet, v bodočnost. Duhovno svoboden, na znotraj čvrst narod stoji trdno na braniku, pa naj zapreti nevarnost kadarkoli in od koderkoli.

GRANITNI TLAK

L. M R Z E L

To je še edino dobro, da ljudje prav za prav nikoli ne moremo nikamor zrasti — zmirom ostanemo kakor majhni, nebogljeni otroci, ki se igrajo na trati za vasjo, in ko pade večer, stopijo matere v svojih dobrih, po večerji dehtečih predpasnikih na prag in jih pokličejo; samo namesto tistih predpasnikov, v katere smo nekoč lahko jokali iz svojih otroških stisk, imamo zdaj ulice in trge in mnogo neznanih prostorov, da vanje kričimo svojo boleost, namesto žoge, ki smo jo nekoč bili za vasjo, imamo zdaj ves svet, da se bijemo zanj, in namesto mater, ki so nas nekoč prihajale klicat, lahko pridejo zdaj samo še žandarji po nas. Sicer nam je pa zmirom čisto tako kakor otrokom in to je edino prav.

Ko sem se davi sklonil skozi okno, so bili delavci že zdavnaj prišli; čepeli so po ulici, majhni, črni, s kar tako čez pleča vrženimi suknjiči, jemali kocke granita v roke, jih polagali v tla pod seboj in s pojočimi kladivi tolkli po njih. Delavci so, kakor je bil Kristus nekoč: svoje roke pokladajo na stvari in s čudeži vsemu svetu gradijo življenje, sami pa so čisto brez vsega in čisto od nekod drugod. Za tisto malo potov, kar jim jih je danih od zibelke do krste, jim ne sme biti treba ne granita ne asfalta — ulice po predmestjih, odkoder so, so lahko tlakovane samo z njihovo neskončno vero in njihovimi večnimi obupi, samo s težkimi koraki njihovih delovnih dni in z žalostnimi vriski sobotnih večerov in nedelj. Tukaj, po tejle ulici, pa se bosta na široko vozila razkošje in življenje, avtomobili in kočije bodo drveli v to in v ono smer, tisoči tistih lahkih, veselih, gosposkih korakov bodo zveneli ob tlak, tistih pojočih korakov, ki jih nikjer ne more čakati nič hujšega kakor copate in obed. — Delavci pa kakor da jim ne utegne biti mar vseh teh majhnih, smešnih stvari — samo nad kocke granita se sklanjajo in s svojimi kladivi venomer tolčejo po njih, in meni se zdi, kakor da na tihem vsak zase

vedo: zdaj je pa menda res že polagoma čas, da pripravimo ceste — samo malo še, pa bo prišlo, kar mora priti.

Naslonil sem se ob mizo in bilo mi je, da bi se skrnil pred samim seboj. Ah, to moje revno, žalostno kraljestvo sredi teh bledih sten, sredi teh večnih papirjev in besed! Pod kladivi, ki tam zunaj pojo, raste cesta v življenje in v čas, po tej cesti bo v resnici še vse prišlo, kar bo prišlo, jaz pa se tu sredi svoje jalove samote sklanjam nad papir in prepisujem nanj neznane besede iz svojega srca — in kaj bo na koncu ostalo po njih? Morda bo samo mlad človek s črno obrobljenimi očmi nekoč stopil iz hiše, ko mu ne bo več obstanka pri sebi, morda bo samo belo dekle nekje daleč enkrat samkrat dlani razprlo v naročje pred seboj in se tiho, žalostno zazrlo vanje — zelo mogoče pa je tudi, da se nikoli nikjer ne bo zganil nanje noben odmev. Dà, na vsako osramočenje mora biti človek pripravljen vsak čas.

Morda pa bom vendar tudi jaz še imel kedaj pravico, da bom šel med ljudi, ki zdaj s težkimi rokami granit pokladajo na ceste. Morda bom šel in mi bodo verjeli, da mora za vse, kar se pod solncem novega rodi, včasih kdo tudi v samotni potočiti kakšno kapljico krvi iz srca, in morda mi bodo verjeli, da sem tudi jaz s svojimi belimi rokami vsaj nekaj malega prizadejal na gradbi njihovega novega sveta.

PRED SLOVESOM

L. MRZEL

Jutri pa pojdem, je rekla.

Po parku je dehtela pomlad, dih prvega življenja je šel iz zemlje, sredi rožnih gred je šumel vodomet. Rahlo so se najine stopinje dotikale s peskom posute steze, sence kostanjev in bukev so se neslišno zibale po potih in tratah. Drug ob drugem sva šla, na njenih licih je žarela žalost slovesa in radost neznanih pričakovanj; in včasih jo je vejica sence in včasih jo je trak bele solnčne luči naskrivaj poljubil na ramena in na lase. Srca deklet so spomladi tako vsemu odprta — šla je zraven mene in je s svojimi belimi laktmi objemala vse stvari, ves milijon žarkov, ki so goreli z neba, ves milijon travic, ki so se priklanjale po polju in bregovih in so si na tihem najbrže mislile, da se nihče ni nanje ozrl, ves milijon misli in želja, ki so morda od kod daleč šle kam daleč čez ta kraj. Brez sramu se je vsemu dajala v naročje in od slasti zapirala